

1. Indledning

Den 15. september 2022 har et enigt byråd bestående af partierne Venstre (V), Socialdemokraterne (A), Det konservative Folkeparti (C), Socialistiske Folkeparti (SF), Nye Borgerlige (D), Radikale Venstre (B) indgået et forlig om Esbjerg Kommunes budget for 2023.

Budgetaftalen udstikker de økonomiske og indholdsmæssige rammer for budget 2023 og overslagsårene 2024- 26.

Overskriften for dette års budgetaftale er "Investering i fremtiden"

Forligspartierne har fra start været enige om, at det til trods for økonomisk afmatning er vigtigt at investere i fremtiden.

Med det in mente er der afsat en finansiel reserve på 50 mio. kr. til implementering og udmøntning af kommunens store satsning på oplevelser og kultur, der netop er sat i søen med det formål at øge antallet af borgere i kommunen ved at tiltrække nye borgere og fastholde nuværende borgere, som på sigt skal være med til sikre et fornuftigt skattegrundlag.

Budgetforslaget bygger på det budget, der blev vedtaget sidste år, hvor der var fokus på at fastholde serviceniveauet og tilføre midler til de mest udfordrede områder.

Igen i år begrænser de økonomiske rammer i udgangspunktet mulighederne for at sætte nye initiativer i værk, især i årene 2024-26, hvor kommunens økonomi bliver presset af manglende skatteindtægter som følge af den begrænsede befolkningstilvækst i kommunen sammenlignet med udviklingen på landsplan.

Forhandlingsudvalget har haft fokus på årene 2023 og 2024, men har samtidig et ønske om via omprioriteringer at sikre en langsigtet balance i budgetterne med overholdelse af den økonomiske politik med et fornuftigt driftsoverskud og anlægsniveau samt en positiv kassebeholdning ultimo 2026.

Sigepunkterne for budgetaftalen har været:

- At investere i tiltag, som forventes at kunne fastholde og tiltrække flere indbyggere
- Initiativer, der skal sikre kommunen et økonomisk og socialt ansvarligt budget i fremtiden
- Et fornuftigt serviceniveau på alle områder
- En plan for anlægsinvesteringer og klimaområdet
- Et mål om at overholde de økonomiske rammer

I årets budget har de økonomiske rammer i aftalen mellem KL og regeringen begrænset forligspartiernes muligheder for at sætte nye tiltag i værk. Der er nemlig et loft over, hvor meget kommunernes budgetter må vokse i anlæg og drift, og det loft har Esbjerg Kommune næsten ramt.

Læs nærmere om budgettets indhold på de enkelte fagområder på kommunens budgethjemmeside: [Budget 2023-2026 \(esbjerg.dk\)](https://www.esbjerg.dk/budget)

Her findes også diverse oversigter over fx de politiske ændringsforslag, budgetaftale og anlægsinvesteringer m.v.

De generelle bemærkninger giver, sammen med de efterfølgende økonomiske oversigter, en status på kommunens økonomiske situation samt et overordnet indblik i budget 2023 og overslagsårene 2024-26.

De generelle bemærkninger indledes i afsnit 2 med en økonomisk status, desuden beskrives overordnet kommunens udgifter og indtægter vedrørende henholdsvis drift, anlæg og finansiering.

Forudsætninger for budgetlægningen, i form af økonomiaftalen for 2023 mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening samt andre forudsætninger, fremgår af afsnit 3.

2. Økonomiske nøgletal

Det vedtagne budget for 2023-26 genererer samlet set følgende økonomiske nøgletal:

Tabel 1: Økonomiske nøgletal

	<i>mio. kr.</i>	2023	2024	2025	2026
Strukturel balance vedr. ordinær drift (mål = -256 mio.kr.) (+ = underskud)		-162	-180	-245*	-220*
Strukturel balance inkl. anlæg (mål = -56 mio. kr.) (+ = underskud)		-54	111	10	-75
Kassebeholdning, ultimo (mål = positiv) (+ = positiv)		458	236	109	37

* Måltallet for 2025 og 2026 er nedsat med 30 mio. kr. pga. forventet merindtægt vedr. strategisk arealudvikling

Den strukturelle balance vedrørende ordinær drift er udtryk for, om der er over- eller underskud på den ordinære drift - det vil sige om skatteindtægter og generelle tilskud kan finansiere kommunens driftsudgifter.

Med budgetaftalen for 2023 har forligspartierne fastholdt, at der skal styres efter en række økonomiske måltal for den kommende budgetperiode. Det betyder, at der styres efter et driftsoverskud på minimum 256 mio. kr. om året, et

Budget 2023-26

nettoanlægsniveau på ca. 170 mio. kr. om året, og en selvstændig pulje til strategisk arealudvikling. Måltallene for kommunens kassebeholdning (ultimo året) fastholdes uændret på minimum 0 (skal være positiv). Måltallet for kommunens gennemsnitlige kassebeholdning skal fortsat ligge højere end 400 mio. kr.

Det indgår som et måltal i den økonomiske politik, at der skal være et overskud på det skattefinansierede resultat på 56 mio. kr. (strukturel balance inkl. anlæg). Overskuddet skal være tilstrækkeligt stort til at finansiere nettoafdrag på den skattefinansierede gæld på ca. 56 mio. kr./år over budgetperioden.

Med budgetaftalen for 2023 har forligspartierne haft fokus på år 2023, men har samtidig et ønske om via omprioriteringer at sikre en langsigtet balance i budgetterne med overholdelse af den økonomiske politik med et fornuftigt driftsoverskud og anlægsniveau og en positiv kassebeholdning ultimo 2026.

Den beregnede kassebeholdning forventes at udgøre 508 mio. kr. primo 2023. I løbet af budgetperioden budgetteres med et træk på kassebeholdningen på 471 mio. kr. Kassebeholdningen forventes at udgøre 37 mio. kr. ved udgangen af budgetperioden, ultimo 2026, og er dermed positiv i hele perioden svarende til byrådets mål for kassebeholdningen. I 2026 forventes den gennemsnitlige kassebeholdning at være 363 mio. kr., og ligger dermed under måltallet på 400 mio. kr.

I nedenstående tabel findes hovedtallene via en oversigt over den strukturelle balance. De enkelte punkter uddybes efterfølgende.

Positive tal angiver udgifter Negative tal(-) angiver indtægter	I mio. kr.	Budget	-----Budgetoverslag-----		
		2023	2024	2025	2026
SKATTEFINANSIERET					
Indtægter					
Generel udligning og tilskud		-2.108,2	-2.170,2	-2.310,0	-2.400,3
Tilskud til styrkelse af likviditet		-105,9	-105,9	-105,9	-105,9
Skatter		-6.089,4	-6.308,5	-6.440,4	-6.623,0
Indtægter i alt		-8.303,5	-8.584,6	-8.856,4	-9.129,2
Driftsudgifter, netto					
Serviceammen (serviceudgifter) - rammebelagt		5.699,5	5.720,1	5.690,6	5.741,9
Overførselsudgifter - ikke rammebelagt		1.901,4	1.916,5	1.915,1	1.915,1
Medfinansiering af sundhedsvæsen - ikke rammebelagt		548,6	548,6	548,6	548,6
I alt		8.149,6	8.185,3	8.154,3	8.205,7
Pris- og lønstigning		0	229,2	464,7	710,5
Nettorenter		-7,6	-9,4	-8,0	-7,0
Driftsudgifter i alt		8.142,0	8.405,0	8.611,1	8.909,2
STRUKTUREL BALANCE, ordinær drift (+ = underskud)		-161,5	-179,6	-245,3	-220,0
Skattefinansieret anlæg					
Anlægsudgifter, skattefinansieret		150,5	238,5	239,8	154,7
Kommunal grundkapital, ældreboliger		0,6	4,1	0,7	0,0
I alt		151,0	242,6	240,4	154,7
Jordforsyning					
Salg af jord		-216,1	-93,4	-86,1	-82,4
Køb af jord og byggemodningsarbejder		173,1	140,8	100,6	72,4
I alt		-43,0	47,4	14,5	-10,0
Pris- og lønstigning		0	0	0	0
Skattefinansieret anlæg, i alt		108,0	290,1	254,9	144,7
STRUKTUREL BALANCE, incl. anlæg (+ = underskud)		-53,5	110,5	9,6	-75,4
FORBRUGERFINANSIERET					
Forsyningen					
Drift (indtægter - udgifter)		-7,9	27,8	-8,7	-6,1
Anlæg (indtægter - udgifter)		0	0	0	0
Pris- og lønstigning		0	0	0	0
Forsyningen i alt		-7,9	27,8	-8,7	-6,1
Ældreboliger - forbrugerfinansiering					
Drift (indtægter - udgifter)		-46,0	-46,4	-46,4	-46,4
Ydelse på lån		45,1	45,1	45,9	46,3
Låneoptagelse, byggekreditter		-4,8	-35,6	-6,3	0
Anlæg ældreboliger, netto		5,0	36,8	6,0	0
Pris- og lønstigning		0	0	0	0
Ældreboliger i alt		-0,7	0,0	-0,8	0
Resultat af det forbrugerfinansierede område		-8,6	27,7	-9,5	-6,1
Finansiering					
Finansforskydninger		1,0	1,0	1,0	1,0
Finansielle tilskud		25,8	-49,3	22,4	-1,6
Låneoptagelse		-39,5	-39,9	-16,0	-17,4
Afdrag på lån		98,2	172,6	99,2	101,5
Finansiell reserve til konkrete indsatsområder		0	0	20,0	70,0
Overført bruttoanlægsramme, R2021 (KL)		26,1	0	0	0
Finansiering i alt		111,6	84,4	126,7	153,5
Kasseforbrug		49,5	222,6	126,7	72,0
Primo beholdning		507,7	458,2	235,5	108,8
Kasseforbrug jv. ovenfor		-49,5	-222,6	-126,7	-72,0
Ultimo beholdning		458,2	235,5	108,8	36,8

2.1 Kommunens driftsudgifter

Driftsudgifterne budgetteres efter reglerne om rammestyring for henholdsvis rammebelagte områder og ikke-rammebelagte områder. Se i øvrigt "Bilag - Bevillings- og kompetenceregler"

Esbjerg Kommunes samlede skattefinansierede driftsudgifter udgør netto ca. 8.149 mio. kr. i 2023. Heraf anvendes ca. 5.699 mio. kr. inden for de rammebelagte områder og ca. 2.450 mio. kr. inden for de ikke-rammebelagte områder jf. tabel 2.

Tabel 2: Oversigt over driftsudgifter, netto

Driftsudgifter i 2023, netto	Rammebelagte	Ikke-rammebelagte
<i>i mio. kr.</i>	se afsnit 2.1.1	se afsnit 2.1.2
Økonomiudvalget	1.036,4	4,7
Plan & Byudviklingsudvalget	220,5	0,0
Klima & Miljøudvalget	69,0	0,0
Social & Arbejdsmarkedsudvalget	1.083,3	1.889,8
Børn & Skoleudvalget	1.740,9	7,8
Kultur & Fritidsudvalget	216,4	1,5
Sundhed & Omsorgsudvalget	1.333,1	546,1
I alt	5.699,6	2.449,9

2.1.1 Rammebelagte områder, fx dagpasning, skoler og ældre

På de rammebelagte driftsområder budgetteres i henhold til reglerne for rammestyring. Det vil sige, at budgetterne alene kan justeres som følge af byrådsbeslutninger, nye love og befolkningsudvikling. Budgettet er således udtryk for det serviceniveau som politikerne har fastlagt for Esbjerg Kommune.

Rammebelagte områder omfatter de store serviceområder som fx dagpasning, skoler, ældre, handicappede, veje, børn og unge samt administration. De rammebelagte driftsområder svarer til de serviceudgifter, der er omfattet af ministeriets definition af servicevækstrammen.

På driften er der aftalt nye initiativer for i alt ca. 205 mio. kr. i budgetperioden hvoraf ca. 29 mio. kr. er eksterne forslag.

For at bringe balance i økonomien og finansiering af de nye initiativer er der aftalt to tiltag på fagudvalgenes rammebelagte områder som tilsammen bidrager med 15 mio. kr. i 2023, 45 mio. kr. i 2024 og 75 mio. kr. i 2025 og fremad:

1) En rammebesparelse på 15 mio. kr. svarer til ca. 0,3% af driftsbudgettet.

Rammebesparelser gennemføres på alle rammebelagte driftsområder, hvor den lokale leder får ansvaret for udmøntning, som forudsættes at kunne gennemføres uden konsekvenser for serviceniveauet. Der er en forventning om, at medarbejdere involveres i processen, og at Økonomiudvalget modtager en afrapportering.

2) En besparelse på 30 mio. kr. fra 2024 og frem og yderligere 30 mio. kr. fra 2025 og frem.

Fagudvalgene skal arbejde med deres del af sparekravet i tæt samarbejde med Økonomiudvalget. Processen sikrer at både ledere og medarbejdere bliver involveret. Budgettet er tilpasset, så den seneste befolkningsprognose (demografi) er indarbejdet i budgettet.

I dette års budget har forhandlingsudvalget haft øje for områder, hvor økonomien er særligt presset, eller hvor midlertidige indsatser ville stoppe, hvis der ikke blev sat nye penge af i budgettet. Eksempler på det er:

- Pårørendevejleder og veterankoordinator
- Etablering af klimafond samt sikring af driftsmidler til klimasekretariat
- Forøgelse af §18 midler via jobcentrets aktiveringsbudget
- Nyt rengøringsniveau for dagtilbud, skoler og SFO
- Der har været et særligt fokus på de socialt udsatte områder på både børneområdet og voksenområdet. Der er afsat 28 mio. kr. årligt i 2023 og 2024 til disse områder for at fastholde det nuværende budgetniveau, som dog ikke svarer til det aktuelle udgiftsniveau.

På udgiftssiden er der i dette års budgetaftale afsat midler til en række yderligere initiativer.

På kommunens hjemmeside kan man læse nærmere om de forskellige emner i budgettet.

[Budget 2023-2026 \(esbjerg.dk\)](#)

2.1.2 Ikke-rammebelagte områder, fx overførsler til personer

Ikke-rammebelagte områder budgetteres i forhold til efterspørgsel og aktuelt behov. Det er primært områderne førtidspension, kontanthjælp, sygedagpenge og boligydelse/-sikring m.v., der er ikke-rammebelagte. En del af de ikke-rammebelagte områder er omfattet af budgetgarantien.

2.1.3 Hvile i sig selv. Forbrugerfinansierede områder

Det forbrugerfinansierede område omfatter affaldsbehandling. Affaldsområdet budgetteres ud fra princippet om, at udgifter og indtægter over tid skal udligne hinanden. Området skal altså hvile i sig selv, idet indtægterne stammer fra forbrugerpriser, som beregnes på baggrund af udgifterne til både drift og anlæg på området.

2.2 Anlæg

I dette afsnit gives et kort overblik over kommunens planlagte investeringer.

Budgetaftalen for 2023-26 indeholder nye anlægsinvesteringer for godt 68 mio. kr. fordelt i budgetperioden, heraf er ca. 4 mio. kr. målrettet eksterne forslag. Derudover ligger i alt 50 mio. kr. fortsat i anlægspuljer i 2026, som endnu ikke er prioriteret til konkrete projekter og derfor kan bringes i spil, når der skal lægges budget i de kommende år.

Et udpluk af nye anlægsprojekter i budget 2023-26:

- Områdefornyelse i Banegårdsområdet og Norgesgade i Esbjerg
- Etablering af signalanlæg i krydset Hjerting Landevej /Vestkystvej samt ombygning af krydset
- Ribe Jernindustri, anlægning af veje og bygningsnedrivning
- Etablering af 6 boliger til udsatte voksne
- Sorteringsanlæg på hovedbiblioteket
- Ombygning af Basen Psykologisk center
- Ombygning af specialcenter Rabu
- Ribe svømmebad- udvidelse
- Bygning til udekørende teams, Strandby
- Faciliteter til udekørende teams i Hjerting

Der er budgetlagt med en generel anlægsforskydning fra 2023 til 2025 på 82,6 mio. kr. for at overholde anlægsrammen udmeldt fra KL.

Esbjerg Kommune overholder samlet set statens udmeldte ramme for service og anlæg.

2.2.1 Skattefinansierede områder

Der er afsat rådighedsbeløb til en række skattefinansierede investeringer inden for hvert politikområde:

Tabel 3: Skattefinansierede anlæg opdelt på politikområder

+ = udgifter / - = indtægter, mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Byudvikling	-136,2	-17,4	-39,8	-38,1
Politisk organisation	0,0	0,0	0,0	60,0
Administration	8,5	3,8	6,3	2,0
Erhverv og turisme	1,0	0,0	0,0	0,0
Byfornyelse	10,4	17,3	13,4	14,9
Veje og grønne områder	165,6	156,3	127,0	87,0
Esbjerg Lufthavn	1,2	0,0	0,0	0,0
Byggeri, vedligehold og energi	55,1	19,2	17,8	10,7
Miljø	2,8	6,0	0,0	0,0
Voksen	5,5	6,0	0,8	0,0
Familie	1,3	3,5	9,5	0,0
Skole	16,9	26,0	0,0	0,0
Børn og Dagtilbud	34,8	11,9	15,5	0,0
Fritid	4,9	14,9	1,2	1,2
Kultur	12,1	12,5	4,0	0,0
Omsorg og Pleje	10,2	12,6	11,7	11,7
Kommunal boligforsyning	22,0	13,4	4,2	-4,7
Overført bruttoanlægsramme	-26,1	0,0	0,0	0,0
Forventet tidsforskydning	-82,6	0,0	82,6	0,0
Kommunal grundkapital, ældreboliger	0,6	4,1	0,7	0,0
I alt	108,0	290,1	254,9	144,7

2.2.2 Køb og salg af jord og ejendomme samt byggemodning

Der budgetteres med følgende byggemodning, køb og salg af jord samt salg af ejendomme:

Tabel 4: Køb og salg af jord og ejendomme samt byggemodning

+ = udgifter / - = indtægter, mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Salg af jord	-216,1	-93,4	-86,1	-82,4
Køb af jord og byggemodning	173,1	140,8	100,6	72,4
I alt	-43,0	47,4	14,5	-10,0

2.2.3 Forbrugerfinansierede områder

Der er ikke planlagt større investeringer på affaldsområdet i budgetteringen for 2023.

Der er budgetlagt kommunale udgifter til etablering af boliger på det specialiserede voksenområde til erstatningsbyggeri for Sjællandsgade på Niels Bohrs Vej, 18 specialbotilbudspladser i Fyrparken og 6 boliger til udsatte voksne, samt 8 plejeboliger i Åhaven.

Det bemærkes, at dette er kommunens bruttoudgift, og heraf kan en stor del lånefinansieres:

Tabel 5: Investeringer i ældreboliger

+ = udgifter / - = indtægter, mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Ældreboliger	5,5	40,9	6,7	0,0
I alt				

2.3 Finansiering

2.3.1 Generelle tilskud

Generelle tilskud består dels af et statstilskud og dels af en udligningsordning. Staten sørger via statstilskuddet for, at kommunerne har et økonomisk fundament for deres opgavevaretagelse.

I 2023 modtager Esbjerg Kommune 2.214 mio. kr. i tilskud og udligning.

Statstilskuddet reguleres hvert år i forbindelse med økonomiaftalen mellem KL og Regeringen således, at statstilskuddet øges, når kommunernes udgifter stiger fx som følge af ny lovgivning og reduceres, når kommunernes indtægter stiger fx som følge af øgede skatteindtægter. Statstilskuddet fordeles efter befolkningstal.

2.3.2 Indkomstskat

Indkomstskat er budgetteret med en statsgaranti af udskrivningsgrundlaget i 2023 og en beregnet skattegaranti i overslagsårene ud fra KL's skøn for udvikling i udskrivningsgrundlaget i de kommende år.

Byrådet har valgt statsgaranti på udskrivningsgrundlaget, og under de nuværende forudsætninger vil der være en nettogevinst på 24 mio. kr. ved at vælge statsgaranti af udskrivningsgrundlaget i 2023 frem for selvbudgettering.

Beregningen for 2024-26 er gennemført med KL's skøn for udvikling i udskrivningsgrundlaget for 2021. I 2023 er der budgetteret med, at Esbjerg Kommune opkræver skatter for 6.089 mio. kr.

Esbjerg Kommune har gennem de senere år haft stagnerende/faldende befolkningstilvækst, og det har bl.a. medført at andelen af landets 20-65-årige er faldende i kommunen. Det har medført, at væksten i udskrivningsgrundlaget i Esbjerg Kommune ikke kan matche den landsgennemsnitlige udvikling jfr. nedenstående graf.

Graf 1: Udvikling i beskatningsgrundlag 2017-26

Jfr. det generelle udligningsystem udlignes forskelle i beskatningsgrundlag med 75 pct. af forskellen til landsgennemsnittet. For kommuner med et relativt lavt beskatningsgrundlag, svarende til under 90 pct. af landsgennemsnittet, ydes der et yderligere tillæg på 20 pct. Som det fremgår af grafen, så ligger Esbjerg Kommune over grænsen for lavt beskatningsgrundlag, og forskellen til væksten på landsplan udlignes derfor alene med 75 pct.

Der er budgetteret med uændrede skatteprocenter:

- Indkomstskatteprocent på 25,8
- Grundskyldspromille på 25,29

Tabel 6: Oversigt over budgetterede skatter

mio. kr. i løbende priser	2023	2024	2025	2026
Indkomstskat	-5.523,7	-5.710,2	-5.846,9	-6.025,4
Det skrå skatteloft	8,1	8,3	8,5	8,7
Grundskyld	-419,8	-440,3	-449,1	-458,0
Dækningsafgift af offentlige ejendomme	-8,1	-8,3	-8,5	-8,6
Øvrige skatter	-18,4	-18,9	-19,3	-19,4
Selskabsskat	-127,5	-139,2	-125,2	-120,3
I alt	-6.089,4	-6.308,5	-6.440,4	-6.623,0

De kommunale skatteprocenter og fremgår af følgende tabel.

Tabel 7: Skatteprocenter og grundskyldspromille

%/ ‰	2022	2023	2024	2025	2026
Kommuneskatteprocent	25,8	25,8	25,8	25,8	25,8
Grundskyldspromille	25,29	25,29	25,29	25,29	25,29
Kirkeskatteprocent	0,81	0,81	0,81	0,81	0,81

2.3.3 Grundskyld og dækningsafgift

Resultatet af den seneste vurdering medfører følgende værdier, hvoraf der kan opkræves grundskyld og dækningsafgift.

Tabel 8: Grundskyld og dækningsafgift. Værdier, promille og provenu for 2023

Indtægt	Værdier mio. kr.	Beskatning i promille	Provenu mio. kr.
Afgiftspligtige grundværdier, (min. 16 ‰ - max. 34 ‰)			
Landbrugsejendomme	2.335,7	7,2	-16,8
Øvrige ejendomme	16.014,2	25,29	-405,0
Reguleringer			2,0
Dækningsafgiftspligtige værdier af offentlige ejendommers			
Grundværdier, heraf	66,4		-0,8
Kommunale ejendomme	8,5	12,65	-0,1
Regionsejendomme	26,4	12,65	-0,3
Statsejendomme	31,7	12,65	-0,4
Bygningsværdier	833,1	8,75	-7,3
Provenu i alt			-427,9

Det forventes, at grundværdierne for perioden 2024-26 årligt vil stige med henholdsvis 5,3%, 2,0% og 1,9 % over årene jf. KL's skøn.

2.3.4 Selskabsskat

Selskabsskatten afregnes tre år bagud, således at provenuet fra selskabsskat for indkomståret 2020 afregnes i 2023. Derfor er provenuet for kommunernes

andel af selskabsskatten i 2023-26 baseret på tal for selskabsskatten i 2020 og statens skøn over vækst i selskabsindkomst i 2021-2023.

I 2023 udgør selskabsskat ca. 128 mio. kr.

Selskabsskatterne for 2020 afregnes endeligt i 2023, og på landsplan har der været en stigning heri på ca. 1,7 mia. kr. i forhold til budget 2023. Esbjerg Kommunes andel af selskabsskatter ligger erfaringsmæssigt under vores forholdsmæssige andel af befolkningstallet, og derfor er det "normalt" til gunst for kommunen, når selskabsskatterne øges.

Ved afregningen for 2020 i 2023 er Esbjerg Kommunes andel af landets selskabsskatter faldet fra 1,21 pct. i 2022 afregningen til 1,10 pct. i 2023 afregningen. Afregningen fra selskabsskatter og indregningen i balancetilskuddet påvirker bloktilskuddet.

Esbjerg Kommune bruger KL's skøn til at vurdere selskabsskatten for overslagsårene, og indregner et forholdsmæssigt provenu heraf i forhold til kommunens forholdsmæssige andele heraf over de seneste 5 år.

Der foretages en mellemkommunal udligning af selskabsskatterne med 50 % af forskellen i forhold til landets gennemsnitlige selskabsskat. Den beregnede gevinst udlignes derfor delvist via mindre udligningstilskud til selskabsskatter.

2.3.5 Kirkeskat

I budgettet er kirkeskatteprocenten fastsat til 0,81 i alle årene. Kirkekassernes samlede indtægter og udgifter registreres på en mellemregningskonto, som afregnes med kommunen, således at der ved budgetårenes udgang henstår en mellemregning på nul kroner mellem kirkekasserne og kommunen.

2.3.6 Kassebeholdning

En kommunes budget skal balancere i det enkelte budgetår. Når udgifterne og indtægterne i øvrigt er på plads, vurderes i hvor høj grad lånemulighederne skal benyttes og/eller hvor meget der skal finansieres via kassebeholdningen.

Tabel 9: Budgetteret kasseforbrug/-henlæggelse og kassebeholdning ultimo året

mio. kr.	2023	2024	2025	2026
Primo beholdning	507,7	458,2	235,5	108,8
Budgetteret kasseforbrug (- = forbrug)	-49,5	-222,6	-126,7	-72,0
Kassebeholdning	458,2	235,5	108,8	36,8

Kassebeholdningen forventes at udgøre 508 mio. kr. pr. 1. januar 2023, og i perioden 2023-26 budgetteres med et træk på kassebeholdningen på 471 mio. kr. Ultimo 2026 er kassebeholdning budgetlagt til 37 mio. kr.

2.3.7 Lånoptagelse, afdrag og langfristet gæld

Indenrigsministeriets lånebekendtgørelse giver mulighed for at optage lån til finansiering af bl.a. følgende investeringer:

- Affald og renovation
- Byfornyelse
- Energi- og elbesparende foranstaltninger
- Forbedring af kommunale beboelsesejendomme
- I særlige tilfælde opkøb af jord til boligformål
- Kommunale Lystbådehavne, Esbjerg Strand
- Kommunale Selvstyrehavne
- Ældreboliger
- Eventuelle lånepuljer

Der er i årets budget ikke indarbejdet eventuel lånoptagelse vedrørende den kommunale selvstyrehavn Esbjerg Havn

Tabel 10: Budgetteret lånoptagelse

	<i>mio. kr.</i>	2023	2024	2025	2026
Skattefinansieret					
• Jordkøb		-17,2	-20,2	0,0	0,0
• Byfornyelse		-9,9	-16,4	-12,7	-14,1
• Forbedring af beboelsesejendomme, lån til ejendomsskatter, energibesparende foranstaltninger m.v.		-3,3	-3,3	-3,3	-3,3
• Lånedispensation, effektiviseringer		-9,1	0,0	0,0	0,0
• Ældreboliger		-4,8	-35,6	-6,3	0,0
I alt		-44,3	-75,5	-22,3	-17,4

Kommunens samlede gæld udvikler sig herefter således over perioden:

Tabel 11: Udvikling i den samlede gæld

<i>- = gæld, mio. kr.</i>	2022	2023	2024	2025	2026
Primo året	-2.172,5	-2.173,7	-2.081,3	-1.945,3	-1.828,9
Lånoptagelse	129,2	44,3	75,5	22,3	17,4
Afdrag	127,9	136,7	211,5	138,6	141,4
Ultimo året	-2.173,7	-2.081,3	-1.945,3	-1.828,9	-1.704,9

Kommunens skattefinansierede gæld og gæld til ældreboliger fremgår af følgende tabel:

Tabel 12: Udvikling i den skattefinansierede gæld og gæld til ældreboliger

<i>- = gæld, mio. kr.</i>	2022	2023	2024	2025	2026
Skattefinansieret gæld	-1.511,4	-1.452,7	-1.320,0	-1.236,7	-1.152,5
Gæld ældreboliger	-662,3	-627,7	-625,3	-592,2	-552,3
Gæld i alt	-2.173,7	-2.081,3	-1.945,3	-1.828,9	-1.704,9

Kommunens totale gæld er ultimo 2022 ca. 2,2 mia. kr. Over budgetperioden falder den til 1,7 mia. kr. Afdragene er store i 2024, idet det forventes at Staten overtager kommunernes tilgodehavender i indefrosne ejendomsskatter (ekskl. lån til pensionister), og at Esbjerg Kommune derfor ekstraordinært skal indfri de lån der er optaget til finansiering af de årlige indefrysninger siden 2018.

Den "reelle gæld", det vil sige den andel Esbjerg Kommune skal afdrage, falder over budgetperioden fra godt 1,5 mia. kr. til knap 1,2 mia. kr. Gæld til ældreboliger betales via huslejen og ydelsesstøtte fra staten.

2.3.8 Renter

Ved beregning af renteindtægter af de likvide aktiver er der taget udgangspunkt i en skønnet gennemsnitlig kassebeholdning i 2023 på 1 mia. kr.

I budgetoverslagsårene er der indregnet et gennemsnitligt fald på ca. 100 mio. kr. årligt. Den beregnede gennemsnitlige beholdning forventes i 2023 med 2 %, stigende med 0,5 % årligt.

Ved beregning af renteudgifter på eksisterende variabelt forrentede lån er der indregnet en variabel rente på 2,0 % i 2023, stigende med 0,5 % årligt i budgetperioden. Fastforrentede lån er budgetlagt i forhold til de enkelte lånedokumenter. Nye lån optages ultimo året og budgetlægges som 25-årige serialån og forrentes med en fast rente på 2 % p.a., og renten øges med 0,5 % årligt over budgetperioden.

3. Øvrige forudsætninger

3.1 Økonomiaftalen for 2023

Aftalen mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening om den kommunale økonomi er udgangspunktet for kommunernes budgetlægning. Aftalen betyder i hovedtræk:

- Den kommunale serviceramme hæves med 1,25 mia. kr. ift. sidste års aftale og udgør i 2023 samlet set 287,4 mia. kr.
- Kommunernes anlægsinvesteringer udgør 18,5 mia. kr.
- Midtvejsregulering af overførselsudgifterne for 2022 på -7,2 mia. kr.
- Nyt skøn for pris og lønudviklingen i 2022 på 3.0 mia. kr.
- Reduceret anvendelse af konsulenter med yderligere 0,75 mia. kr. i 2023
- Lånepulje på 200 mio. kr. på det ordinære anlægsområde
- Betinget bloktilskud på 3 mia. kr. i budget vedrørende overholdelse af driftsrammen
- Betinget bloktilskud på 1 mia. kr. vedr. overholdelse af anlægsrammen i budgettet
- De kommunale grundskyldspromiller og dækningsafgiftsafsætter kan ikke sættes op i 2021-2028
- Den løbende kommunale medfinansiering af sundhedsudgifterne er fastfrosset til afregningsniveauet i 2022

De direkte konsekvenser af økonomiaftalen er indarbejdet i budgettet. KL's vurdering af overslagsårene er ligeledes indarbejdet.

Pris- og lønskøn

Byrådet har besluttet generelt at anvende KL's pris- og lønskøn i budgetlægningen.

Budgettet er fremskrevet med KL's skøn pr. art fra juni måned 2022 og den opdaterede skatte- og tilskudsmodel fra KL. Modellen er opdateret med relativt mange og store nye skøn for budgettet i overslagsårene, mens der ikke sker ændringer i forhold til statsgarantien for 2023.

Opdateringen indeholder bl.a. nye pris- og lønskøn, nye skøn for kommunal medfinansiering, central refusionsordning, anlæg m.m. samt nye skøn for forskudsskatten og selskabsskatter. I forhold til budgetaftalen ændrer opdateringen af tilskudsmodellen

ikke på de nøgletal, der indgik i budgetaftalen af 15. september 2022.

Tabel 13: Anvendte pris- og lønskøn, fra Kommunernes Landsforening:

	Pct.	2023	2024	2025	2026
Lønninger	2,74	3,60	3,60	3,60	3,60
Priser	1,86	1,86	1,86	1,86	1,86
Løn og priser	2,50	3,10	3,10	3,10	3,10

Nye love og bekendtgørelse

De økonomiske konsekvenser af årets lov- og cirkulæreprogram er indarbejdet i budgettet. Dermed er der sammenhæng mellem budgettet og de reduktioner og forøgelse af bloktilskuddet som nye love og regler har givet anledning til.

3.2 Befolkningsprognose

Kommunen udarbejder årligt en befolkningsprognose, som indgår i budgetgrundlaget. Befolkningsprognosen bruges bl.a. til planlægning på de store sektorområder (dagtilbud, skole og ældre).

Det bemærkes af befolkningsprognoseniveauet for 2023 er indarbejdet i alle årene i budgettet.

Prognosen blev godkendt af økonomiudvalget den 25. april 2022.

Befolkningsudviklingen har indflydelse på både kommunens udgifter og indtægter. På udgiftssiden har det betydning for fx antallet af børnehavepladser, antal lærere, behov for skoleudbygning, antal sundhedsassistenter m.v. På indtægtssiden har det betydning for udviklingen i antallet af skatteydere.

Den gældende befolkningsprognose findes på kommunens hjemmeside:

<https://www.esbjerg.dk/om-kommunen/fakta-om-kommunen/befolkningen-i-tal/befolkningsprognose>

Befolkningsprognosen for 2022-32 bygger på det aldersfordelte befolkningstal pr. 1. januar 2022, samt de historiske bevægelser i de seneste fem år og kommunens byggemodningsplan.

Det faktiske befolkningstal var 1. januar 2022 115.459 personer. Befolkningstallet forventes ifølge prognosen at stige med 2.245 personer i perioden 2022-2032 til 117.704 borgere. Befolkningsprognosen for 2022-2032 ligger lavere end sidste års prognose i de første år og derefter højere

Budget fordelt på udvalg

Fordeling af kommunens driftsøkonomi	Regnskab 2021	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	
Budget til 2. behandling	1.000 kr.		2023-priser			
Total	7.486.293,9	8.095.709,7	8.166.658,0	8.099.221,4	8.153.235,3	
Rammebelagt total	5.323.931,6	5.699.549,3	5.720.140,5	5.690.552,3	5.741.923,7	
Ikke-rammebelagt	2.162.362,3	2.396.160,4	2.446.517,5	2.408.669,1	2.411.311,6	
Økonomiudvalget - rammebelagt	936.882,9	1.036.366,0	999.634,6	980.426,9	1.006.731,6	
Økonomiudvalget - ikke-rammebelagt	4.166,5	5.655,7	5.238,7	5.238,7	5.238,7	
Byudvikling	1.354	5.618	2.755	3.046	2.309	
- Rammebelagt	1.230	4.691	2.246	2.536	1.800	
- Ikke-rammebelagt	124	927	510	510	510	
Brand og Redning	25.605	27.197	27.197	27.197	27.197	
- Rammebelagt	25.605	27.197	27.197	27.197	27.197	
- Ikke-rammebelagt	0	0	0	0	0	
Politisk organisation	18.648	20.956	20.956	20.957	20.957	
- Rammebelagt	18.648	20.956	20.956	20.957	20.957	
- Ikke-rammebelagt	0	0	0	0	0	
Administration	860.299	940.405	908.806	904.494	936.384	
- Rammebelagt	856.256	935.676	904.077	899.765	931.655	
- Ikke-rammebelagt	4.043	4.729	4.729	4.729	4.729	
Erhverv og Turisme	35.145	47.846	45.159	29.973	25.123	
- Rammebelagt	35.145	47.846	45.159	29.973	25.123	
- Ikke-rammebelagt	0	0	0	0	0	
Plan & Byudviklingsudvalget - rammebelagt	8.324,3	220.486,2	219.130,6	223.154,3	223.302,3	
Plan & Byudviklingsudvalget - ikke-rammebelagt	-	-	-	-	-	
Byfornyelse	3.324	4.710	4.204	3.986	3.986	
- Rammebelagt	3.324	4.710	4.204	3.986	3.986	
- Ikke-rammebelagt	0	0	0	0	0	
Veje og grønne områder	5.001	208.752	208.412	212.653	212.801	
- Rammebelagt	5.001	208.752	208.412	212.653	212.801	
- Ikke-rammebelagt	0	0	0	0	0	
Vinterforanstaltninger	0	12.633	12.633	12.634	12.634	
- Rammebelagt	0	12.633	12.633	12.634	12.634	
- Ikke-rammebelagt	0	0	0	0	0	
Esbjerg Lufthavn	0	-5.608	-6.119	-6.119	-6.119	
- Rammebelagt	0	-5.608	-6.119	-6.119	-6.119	
- Ikke-rammebelagt	0	0	0	0	0	
Klima & Miljøudvalget - ramme	220.334,5	69.049,9	61.698,3	59.929,7	59.889,8	
Klima & Miljøudvalget - hvile i sig selv	6.710,2	-7.885,0	27.772,5	-8.711,5	-6.069,0	
Byggeri, vedligehold og energi	26.862	42.728	42.546	42.527	42.487	
- Rammebelagt	26.835	42.728	42.546	42.527	42.487	
- Ikke-rammebelagt	27	0	0	0	0	
Miljø	193.500	26.322	19.152	17.403	17.403	
- Rammebelagt	193.500	26.322	19.152	17.403	17.403	
- Ikke-rammebelagt	0	0	0	0	0	
Affald	6.683	-7.885	27.773	-8.712	-6.069	
- Hvile i sig selv	6.683	-7.885	27.773	-8.712	-6.069	
Social & Arbejdsmarkedsudvalget - rammebelagt	1.077.727,4	1.083.273,4	1.084.768,6	1.053.956,4	1.053.956,0	
Social & Arbejdsmarkedsudvalget - ikke-rammebelagt	1.676.486,4	1.889.835,8	1.904.819,3	1.904.118,9	1.904.118,9	
Sociale ydelser	806.071	869.716	886.080	886.080	886.080	
- Rammebelagt	8.236	12.835	12.835	12.835	12.835	
- Ikke-rammebelagt	797.835	856.882	873.245	873.245	873.245	
Voksen	559.181	556.278	555.291	539.214	539.213	
- Rammebelagt	591.101	588.330	587.672	571.595	571.594	
- Ikke-rammebelagt	-31.920	-32.052	-32.381	-32.381	-32.381	
Arbejdsmarked	972.539	1.136.126	1.136.372	1.135.961	1.135.961	
- Rammebelagt	46.625	48.715	49.615	49.905	49.905	
- Ikke-rammebelagt	925.914	1.087.410	1.086.757	1.086.056	1.086.056	
Familie	416.423	410.989	411.846	396.821	396.821	
- Rammebelagt	431.766	433.393	434.647	419.623	419.623	
- Ikke-rammebelagt	-15.343	-22.404	-22.801	-22.801	-22.801	
Børn & Skoleudvalget - rammebelagt	1.529.828,9	1.740.909,3	1.782.114,0	1.774.760,8	1.773.307,0	
Børn & Skoleudvalget - ikke-rammebelagt	6.723,1	7.824,0	7.957,1	7.957,1	7.957,1	
Skole	967.397	1.125.741	1.128.439	1.119.697	1.117.182	
- Rammebelagt	960.674	1.117.917	1.120.482	1.111.740	1.109.225	
- Ikke-rammebelagt	6.723	7.824	7.957	7.957	7.957	
Børn og dagtilbud	528.061	577.969	616.674	618.782	619.844	
- Rammebelagt	528.061	577.969	616.674	618.782	619.844	
- Ikke-rammebelagt	0	0	0	0	0	
Pædagogik	41.094	45.024	44.958	44.239	44.239	
- Rammebelagt	41.094	45.024	44.958	44.239	44.239	
- Ikke-rammebelagt	0	0	0	0	0	
Kultur & Fritidsudvalget - rammebelagt	319.273,5	216.402,3	214.418,0	213.779,4	213.533,0	
Kultur & Fritidsudvalget - ikke-rammebelagt	1.428,3	1.517,3	1.517,3	1.517,3	1.517,3	
Fritid	75.194	81.178	79.725	79.081	78.819	
- Rammebelagt	73.766	79.661	78.207	77.564	77.301	
- Ikke-rammebelagt	1.428	1.517	1.517	1.517	1.517	
Skolefritidstilbud og SSP	118.647	0	0	0	0	
- Rammebelagt	118.647	0	0	0	0	
- Ikke-rammebelagt	0	0	0	0	0	
Kultur	126.860	136.741	136.211	136.215	136.232	
- Rammebelagt	126.860	136.741	136.211	136.215	136.232	
- Ikke-rammebelagt	0	0	0	0	0	
Sundhed & Omsorgsudvalget - rammebelagt	1.231.560,1	1.333.062,2	1.358.376,4	1.384.544,8	1.411.204,0	
Sundhed & Omsorgsudvalget - ikke-rammebelagt	466.847,9	499.212,6	499.212,6	498.548,6	498.548,6	
Omsorg og Pleje	1.144.011	1.245.121	1.271.673	1.296.302	1.322.962	
- Rammebelagt	1.152.555	1.247.664	1.274.216	1.299.509	1.326.168	
- Ikke-rammebelagt	-8.544	-2.543	-2.543	-3.207	-3.207	
Sundhed og kommunal medfinansiering	609.014	635.806	635.127	635.152	635.152	
- Rammebelagt	81.314	87.169	86.490	86.515	86.515	
- Ikke-rammebelagt	527.700	548.637	548.637	548.637	548.637	
Kommunal boligforsyning	-54.617	-48.652	-49.212	-48.361	-48.361	
- Rammebelagt	-2.309	-1.770	-2.330	-1.479	-1.479	
- Ikke-rammebelagt	-52.309	-46.882	-46.882	-46.882	-46.882	